

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—, — Poštno-čkovni račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Prvi proračun dravske banovine.

Z včerajšnjim dnevom — s 1. aprilom — je stopil v veljavo in izvrševanje prvi proračun dravske banovine, ki bo veljal do 31. marca leta 1931. Potrdil ga je na predlog bana finančni minister dne 21. marca t. l. Podati hočemo v glavnih potezah sliko prvega proračuna dravske banovine ter dodati v svrhu primerjanja zadnji proračun mariborske oblasti.

Proračun dravske banovine.

Ta proračun izkazuje 136,062.286 Din dohodkov in ravno toliko izdatkov. — Predvideni so ti-le dohodki:

	Din
Državne dotacije (založbe)	30,886.622
prebitek dohodkov banovinskih podjetij in ustanov	1,833.864
takse in doklade	85,680.000
razni dohodki	17,661.800
Skupaj	136,062.286

Izdatki pa se delijo sledeče:

Banska uprava, cent. urad	11,904.249
kmetijski oddelek	14,337.871
prosvetni oddelek	8,891.418
tehnični oddelek	31,028.479
oddelek za socialno pol. in narodno zdravje	41,357.189
oddelek za trgovino, obrt in industrijo	3,483.303
agrarne operacije	772.000
banovinski dolgovi	11,000.000
razni izdatki	13,287.777
Skupaj	136,062.286

Proračuni banovinskih podjetij in ustanov predvidevajo 29,342.739 Din izdatkov in 31,176.603 Din dohodkov. Čisti dobiček je izkazan v proračunu banovinskih dohodkov.

Kar se tiče dohodkov, je državna dotacija za nekaj milijonov manjša, nego je bila skupna založba in podpora države obema bivšema oblastima. Znatno pa je višja postavka taks in doklad, ki znaša 85 in pol milijona dinarjev napram 53.3 milijonom dinarjev, kolikor so znesle te postavke v obeh lanskih oblastnih proračunih. Dohodki iz trošarin na alkoholne pijače so predvideni nekoliko nižje nego so bili v obeh lanskih oblastnih proračunih, kjer so znašali 39 milijonov dinarjev, dočim je

v banovinski proračun vpostavljen svota 35.8 milijonov dinarjev.

Upeljana je 40odstotna doklada k vsem neposrednim državnim davkom: 1. na dohodek od zemljišč (zemljarino), 2. od zgradb (zgradarino), 3. od podjetij, obratov in samostalnih poklicev (pridobnino), 4. na rente (rentnino), 5. na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov (družbeni davek), 6. na dohodek od nesamostalnega dela in poklica (uslužbeni davek). Donos te 40odstotne doklade k vsem neposrednim državnim davkom bo znašal 30 milijonov 800 tisoč dinarjev.

Med izdatki zavzema najvišjo postavko oddelek za socialno politiko in narodno zdravje, in to radi izdatkov za bolnice in humanitarne ustanove. Na drugem mestu se nahaja tehnični oddelek, ki potrebuje velike zneske za vzdrževanje cest in potov. Na tretjem mestu se nahaja kmetijski oddelek.

Proračun mariborske oblasti za l. 1929.

Proračun dravske banovine je nekoliko večji, nego sta bila proračuna mariborske in ljubljanske oblastne samouprave. Proračun izdatkov ljubljanske oblasti za leto 1929 je znašal 69.6 milijonov D, mariborske pa 63,881.569 D. V svrhu primerjanja hočemo navesti nekaj podrobnosti poslednjega proračuna. Med izdatki v znesku 63,881.569 Din je bilo določeno med drugim

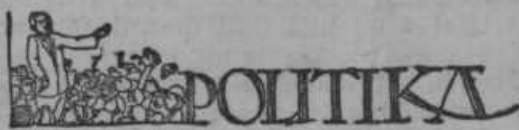
	Din
za javna dela	9,392.453
za kmetijstvo	6,172.329
za zdravstvo	17,148.000
za socialno skrbstvo	1,528.000
za kmetско-nadalj. šolstvo	428.900
za šolstvo in prosveto	954.000
za obrt, trgovino, industrijo	796.000

Med dohodki mariborske oblasti so bile te postavke:

državna dotacija (založba)	11,037.049
obl. imovina in obl. zavodi	25,593.528
davki, takse in doklade	24,586.000
razni dohodki	2,720.000
skupno	63,936.569

Kar se dostaja od samouprave naloženih davkov, taks in doklad, je bila upeljana davščina na ponočni obisk gostiln, kavarn, barov in na kvartanje, podlisanje policijske ure in na plesne prireditve; oblastna taksa na motorna vozila, na zakupnino lovišč, na električen tok, na zaposlitev inozemskih uslužbencev, na lovske karte itd. Naložena je bila 100%na oblastna doklada k državni trošarini na pivo (predvidena v znesku 3 milijonov dinarjev), 100odstotna doklada k državni trošarini na žganje, rum in likerje (2,700.000 dinarjev), 100% doklada k državni trošarini na špirit (3,200.000 dinarjev), 50 par naklade na 1 liter vina in 30 par na 1 liter vinskega mošta (predvidena v znesku 5,500.000 dinarjev).

K neposrednim državnim davkom pa je mariborska oblast upeljala te-le doklade: 1. 50% doklada na davek obrti, trgovine in industrije (izvzeti so bili obrtniki in obrati, ki imajo manj kot 4 kvalificiranih pomočnikov, torej v praksi vsi manjši obrtniki in trgovci po deželi, krošnjariji itd.); 2. 50% doklada k državnemu davku na rente (predvidena v znesku 230.000 dinarjev); 3. 50% doklada k državnemu davku na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov (predvidena v znesku 1 milijona dinarjev, plačale so jo razne banke in velika industrija); 4. 50% doklada k državnemu davku za dohodek od nesamostalnega dela in poklica (glasom zakona samo onim osobam, ki imajo mesečno kot samci vsaj 4000 dinarjev dohodkov; predviden znesek 600.000 dinarjev).

V NAŠI DRŽAVI.

Novi državni proračun. Včeraj — 1. aprila — je stopil v veljavo novi državni proračun za proračunsko leto 1. april 1930 do 31. marca 1931. Novi pro-

račun obsega 13 milijard 348 milijonov 13.160 dinarjev izdatkov in dohodkov, lanski proračun pa je znašal 12 milijard 464 milijonov 474.912 dinarjev.

Banski svet. »Službene Novine« v Beogradu so objavile zakon o spremembi zakona o banskih upravah z dne 7. novembra 1929, in sicer njegovega člena 26. Po tej spremembi se ustanovi banški svet kot posvetovalni organi bana. Člane banskega sveta po-

stavljaja in imenuje na predlog bana notranji minister. Za vsak okraj se imenuje po eden član, razen tega še posebej za vsako mesto, ki ima od 3000 do 15.000 prebivalcev, po eden član, za mesta s 15.000 do 30.000 prebivalcev po 2 člana, za mesta s 30.000 do 50.000 prebivalcev po 3 člane, za vsa mesta z nad 50.000 prebivalcev po 4 člane. Banski svet dravske banovine bo štel okoli 45 članov, in sicer 8 virilistov (predstojnikov vseh oddelkov banske uprave), 24 zastopnikov okrajev in okrog 13 zastopnikov mest in industrijskih središč. Izmed poslednjih dobijo svoje zastopnike Ljubljana 4, Maribor 3, Celje 1, Ptuj 1, Trbovlje 1, Kranj 1, Kočevje 1, Krško 1, Jesenice 1. Kakor zgoraj omenjeno, so banski sveti samo posvetovalni organi ter nimajo odločevalne pravice, kakor so jo imele n. pr. oblastne skupščine.

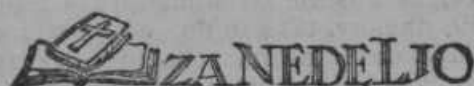
V DRUGIH DRŽAVAH

Nemška vlada odstopila. Nemška Müllerjeva vlada je odstopila radi za-

konskega predloga o zavarovanju brezposelnosti. — Novo nemško vlado brez socialnih demokratov je sestavil centrumaš dr. Brüning.

Poljska vlada je že dolgo v krizi. Predsednik republike je poveril sestavo nove vlade bratu maršala Pilsudskega Josipu. Upati je, da bo maršal sam podpiral brata in da bo prišlo do sestave delazmožne vlade. — Kljub vsem ugodnim izgledom se setava vlade ni posrečila mlajšemu Pilsudskemu. Predsednik republike Moscicki je poveril sestavo vlade voditelju skupine vladnega bloka, postancu polkovniku Slaweku. Slawek pripada najožjemu krogu Pilsudskijskih prijateljev.

Londonška razorožitvena posvetovalnja so ostala brezuspešna. Časopisje javlja, da bosta sklenili Angleška ter Amerika poseben razorožitven dogovor, Italija ter Francija se bosta pobotali radi moči vojnih ladij v Sredozemskem morju. Sklenila bi se naj zveza držav, ki so zainteresirane že po svoji legi na Sredozemskem morju.

Boj krščanstva proti mohamedanizmu.

Boj z mohamedanci v Evropi.

Začetkom 10. stoletja so bili mohamedanci v Evropi gospodarji na otoku Sicilija (pod južno Italijo) ter v pretežnem delu Španije. Komaj in komaj se je posrečilo muslimanom zabraniti prehod preko Pirenejev iz Španije na Francosko. Iz Sicilije in Afrike so poskušali prodreti v Italijo. V 9. in 10. stoletju so plenili mohamedanci po Italiji, požigali, opustoševali in se polastili nekaterih delov in točk za stalno. Ugnezdili so se celo ob obali južne Francije. Še le v 10. stoletju se spremeni položaj; krščanska Evropa se loti z oboroženo silo neugnanega prodirajočega ter osvajajočega mohamedanizma. Pred vsem je potisnilo krščanstvo muslimane za stalno na Sicilijo. Tekom 10. in začetkom 11. stoletja jim je bilo iztrgano tudi to oporišče.

Na Špankem so se razmahnila krščanske pokrajine napram Mavrom že v 8. stoletju. Od druge polovice 11. stoletja že napada krščanska Španija mohamedanizem. Španskim kristjanom pomagajo papeži in križarji iz Francije. Leta 1238 je ostalo mohamedancem v Španiji le še kraljestvo Granada, dokler jim ni bilo tudi to odvzeto l. 1492.

Križarske vojske.

Leta 637 so se polastili mohamedanci Jeruzalema, a kljub temu so še romali kristjani iz zapadnih dežel v svete kraje. Še le okrog 969 so začeli zagrizeni muslimani svetodeželske romarje tolikanj šikanirati ter mučiti, da se je rodila v kristjanih misel: osvoboditi sv. mesta, ki so bila prav za prav skupna last krščanstva. Ko se je okrepilo in utrdilo na zapadu cerkveno življenje in politična moč, je postalo za kristjane

sramota, da je ječala sv. dežela pod vladno nevernikov, ki so svete kraje onečaševali. Zapadni kristjani so čutili vedno večje hrepenenje po krajih, kjer je Zveličar živel, deloval, trpel, umrl, vstal iz groba in šel v nebesa. Iz tega neugnanega hrepenenja se je rodilo eno najbolj idealnih ter velikanskih dejanj krščanstva — križarske vojske. Križarstvo je bilo poklicano v življenje od ognjišča krščanskega življenja od papeštva, od njega je bilo podpirano in okrepljeno. Skozi dobo 200 let so se pomikale krščanske čete iz zapada v sv. deželo, dva milijona kristjanov je žrtvovalo življenje v sedmih velikih in več manjših križarskih vojnih pohodih.

Cilji križarskih vojsk.

V boju za osvoboditev svetih krajev je zasledovalo zapadno krščanstvo trojni cilj: 1. Pribroriti si sv. deželo in oprati sramoto, s katero so oštrafotali mohamedanci kristjane. 2. Zavarovati zapadne dežele pred vedno bolj prodirajočimi muslimani, ki so že stali pred vrati Carigrada in grozili s poplavo celi Evropi. 3. Združiti vzhodno Cerkev z zapadno, ki je poznala le enega vidnega poglavarja — rimskega papeža.

NOVICE

Velika sreča v nesreči! V Ormožu je v noči od 23. na 24. sušca pogorela občinska hiša, v kateri so stanovali sami nepremožni najemniki. Med drugimi je imel v tej hiši tudi mestni delavec Kopša Franc, kateremu je zgorel ves živč in ena enoletna svinja, svoje stanovanje. Dne 16. sušca 1930 je plačal ta delavec celoletno naročnino za »Slovenskega Gospodarja«. Ker je zgorela hiša, v kateri je stanoval, je bil torej zavarovan in upravištvo »Slovenskega Gospodarja« mu je dne 31. sušca izplačalo 1600 dinarjev podpore. Ni sicer bogve kako velik znesek, vendar bode

Le delni uspehi križarskih vojsk.

Resnični uspeh boja krščanstva proti mohamedanizmu ni bil ta, kakor je bil zaželjen. Križarji so si sv. deželo sicer osvojili, a jo obdržali v posesti le sto let. Tudi združitev grško-vzhodne cerkve z Rimom ni bila iskrena in le kratka. Stalno so ostali združeni z rimsko Cerkvijo le Armenci in Maroniti. Križarji so odvrnili za nekaj sto let Turke od Evrope, a slednjič so se ti le polastili njenega vzhodnega dela. Vzrok teh neuspehov križarskih vojsk so bili Grki, ki križarjev niso podpirali, da jim po možnosti kljubovali. Pridružila se je k vsemu temu še neednost kristjanov v Jeruzalemskem kraljestvu. Kolonistov iz zapada v novo ustanovljeno kraljevino Jeruzalem ni bilo, izvzemaši nekaj trgovcev, ki so pa dobri stvari več škodovali nego koristili. Kljub vsem tem le delnim uspehom križarstva pa so utrdile žrtve križarskih pohodov cerkveno življenje, ugled papeštva ter vzbudile zavest skupnosti krščanskih narodov. Na posvetnem polju so po živile križarske vojske trgovino ter promet, izpopolnile rokodelstvo ter obrtništvo z novim znanjem; znanost ter umetnost so znatno razmahnila. Križarji so se na dolgih potovanjih zelo izobrazili, viteštvo se je pospelo na vrhunec svetovnega slovesa.

*

Papež namerava sklicati cerkveni zbor, na katerem bodo zastopani škofoje iz celega sveta. Ob tej priliki bode proglašeno Marijino vnebovzetje kot verska resnica (dogma).

Vprašajte Vaše prijateljice, povedale Vam bodo, da je terpetinovo milo Gazela edinstven pralni prašek. Poskusite ga!

Skoraj smešno je poslušati, kakšna neverjetna lepota sredstva si mnogokrat neke prijateljice priporočajo! Hočete li čakati, da postanete stara in nagubana, preizkuševaje po vrsti vse to na sebi? Ko Vam ni treba drugega, kot napisati dopisnico stari solidni tvidki Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsntrg 341, na se preskrbite z brezhibnimi preparati, ki v resnici pomagajo! Poizkusite ob prvi priliki Fellerjevo Elsa-Creme-pomado, Elsa-pomado za rast las! Cena 40 Din za dva lončka gotovo ni previsoka! Poglejte se po 8 dnevih v ogledalu — zadovoljni bode!te!

nesrečnemu revežu 1000 Din gotovo prav prišlo.

Opozorjamo na občni zbor Županske zveze v nedeljo dne 6. aprila v dvorani Zadrufne gospodarske banke v Mariboru.

»Delavska politika« je vztrajna v obrambi ruskih boljševikov in njihovega nastopanja proti krščanstvu in vobče proti veri. Kadarkoli najde v kakšnem nemškem socialističnem listu kakšno izjavo kakega francoskega ali angleškega lista v obrambo boljševikov in proti akciji krščanske Evrope v zaščito ruskih kristjanov, jo z radostjo in zadovoljstvom zabeleži. Ob rimskega papeža, ki je voditelj krščanske Evrope v obrambi ruskih kristjanov, se obregne, kjerkoli more, da bi njegove plemenite